

A photograph of a priest in white vestments performing the Eucharist. He is holding a golden chalice in his left hand and a host on a paten in his right hand. The background is a blurred church interior with greenery.

Edward G. Maristany.

IMETI RAD sveto mašo

Vodnik za razumevanje
evharistične daritve

Edward G. Maristany
IMETI RAD SVETO MAŠO

Edward G. Maristany

Imeti rad sveto mašo

Vabljev vodnik
za polno razumevanje
in doživetje evharistične daritve

Družina
Ljubljana 2016

Edward E. Maristany

IMETI RAD SVETO MAŠO

Vabljev vodnik za polno razumevanje in doživetje
evharistične daritve

Izvirnik: Edward G. Maristany: Loving the Holy Mass

© 2006 Edward G. Maristany, Scepter Publisher, Inc.,
New York

© slovenska izdaja: 2016, Družina d. o. o.

Prva izdaja

Prevod: Rok Pogačnik

Jezikovni pregled: Marija Bratina

Oblikovanje naslovnice: Benjamin Štefe, Družina d. o. o.

Grafična priprava: Družina d. o. o., Pavle Rot

Izdajala in založila: Družina d. o. o.

Odgovarja: Tone Rode

Tiskano v Sloveniji

Naklada: 500 izvodov

Ljubljana, 2016

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani: www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-532.2

MARISTANY, Edward G.

Imeti rad sveto mašo : vabljev vodnik za polno razumevanje in
doživetje evharistične daritve / Edward G. Maristany ; [prevod Rok
Pogačnik]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2016

Prevod dela: Loving the holy mass

ISBN 978-961-04-0251-0

283302656

UVOD

Duhovnik je pravkar končal s predavanjem o sveti maši. Prišel je čas za vprašanja. Nardarjen in dobro izobražen katoliški dijak je zastavil prvo: »Kolikšen del maše lahko zamudiš, da še izpolniš nedeljsko obveznost?« Duhovnika je zbodlo, a je odgovoril. Prišlo je naslednje, in to je bilo zanj preveč: »Kako zgodaj smeš oditi od maše ...?« Bil je razočaran, saj se je močno trudil, da bi jim pomagal ljubiti mašo.

Pa vendar ... Kako naj krivim ljudi, ki želijo kar se da hitro oditi iz cerkve? Spomnim se, kako smo se otroci veselili počitniških dni med tednom, ko »ni bilo treba iti v šolo *in* ko ni bilo treba k maši«.

Zakaj smo mi, katoliki od zgodnjega otroštva, k maši sploh začeli hoditi? Ker nam je bilo to naročeno. To je bila pač naša dolžnost. Nismo se močno upirali, obenem pa najbrž v mašo tudi nismo vložili veliko truda. Mnogi se lahko najdemo v tem pogovoru iz resničnega življenja:

»Mama, katera je najvišja številka, do kateri si kdaj štela?«

»Oh, ne vem, ljubica. Kaj pa ti? Katera je tvoja najvišja?«

»Šest tisoč sto dvanajst.«

»Hm. In zakaj si se tam ustavila?«

»Maše je bilo konec.«

In v tem:

»Oči, zakaj med tednom hodiš k maši?«

»Ker hočem.«

»Ja, ampak zakaj hočeš?«

»Ker zelo rad hodim k maši.«

»Oh ... Oči, toliko mi še manjka ...«

Mnogo odraslih še zdaj hodi k maši »ker moramo«, »ker je to naša dolžnost«. Od njihovega otroštva se ni prav dosti spremenilo. Morda so razvili le nekakšen občutek, da »je svoje dolgove pač treba plačevati« in da ena ura na teden ni nerazumna cena, ki jo je Bogu treba plačevati za življenje in vse blagoslove, ki jih daje.

Nekateri obiskovanje maše razlagajo bolj negativno: »Bog hoče, da ga častimo, ker ve, da od trenutka, ko ga nehamo slaviti, začnemo slaviti sami sebe.« »Ko ljudje prenehajo verjeti v Boga, ni problem v tem, da ne bi verjeli v nič več; problem je, da začno verjeti v karkoli.«

Nekateri so želeli privabiti ljudi k maši s tem, da so jo poskušali narediti zabavno z uporabo vseh mogočih sredstev teatralnosti.

No, odrasel kristjan se maše ne udeležuje, ker bi bila zabavna (saj to ni) ali ker je navdihujoča in lepa (to vedno je). Odrasel kristjan se maše udeležuje, ker je »višek tako dejavnosti, s katero Bog v Kristusu posvečuje svet, kakor tudi češčenja, katero ljudje izkazujejo Kristusu in po njem Očetu v Svetem Duhu«.¹ K maši gremo, ker *želimo vstopiti v občestvo s Presveto Trojico, ker hočemo sami sebe združiti z daritvijo Jezusa Kristusa in (kadar je to primerno) biti deležni njegovega telesa in njegove krvi.*

¹ Katekizem katoliške Cerkve, št. 1325.

Evharistija je spomin na Kristusovo veliko noč (pasho), ponavzročanje (aktualizacija) in zakramentalno darovanje njegove enkratne daritve v bogoslužju Cerkve, ki je njegovo telo.

Katekizem katoliške Cerkve,
št. 1362

JEZUSOV NAČRT

K maši pridemo, da bi bili priče najpomembnejšemu dogodku v zgodovini človeštva, dogajanju, ki osebno zadeva vsakega človeka. Sveti Pavel je to povzel takole: »Ko pa je nastopila polnost časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene, rojenega pod postavo, da bi odkupil tiste, ki so bili pod postavo, da bi mi prejeli posinovljenje« (Gal 4,4–5).

Bog nas tako ljubi, da je postal eden izmed nas, da je med nami živel triintrideset let in v svet prinašal samo dobroto, da je sebe daroval do grozljivega trpljenja in smrti na križu ter dva dni kasneje vstal k življenju. Zahvaljujoč vsemu temu smo mi, ki smo bili prej sužnji, sedaj svobodni, mi, ki smo bili prej obsojeni na smrt, sedaj lahko živimo večno; lahko smo srečni zdaj in za vedno. Zato zgodovino delimo na dva dela: na čas pred Kristusom in na čas po Kristusu. Maša je za spominjanje, saj smo nagnjeni k temu, da hitro pozabimo celo na največje darove.

Mama je to razložila svoji mali hčerki in prejela odgovor: »Ja, ampak mami, to se je zgodilo že toliko časa nazaj!«

Je to res? No, je in ni. Maša ni le spomin trpljenja; ni le za »spominjanje« v običajnem pomenu te besede. Jezus je pričakoval naravno reakcijo, ki jo je izrazilo dekletce, in zato poskrbel za mnogo več. Evharistija »ponavzočuje (naredi navzočo) daritev na križu«; »ker je spomin daritve« in »ker naklanja njen sad«.² Tako »daritev, ki jo je Kristus daroval enkrat za vselej na križu, ostaja vedno sedanja«,³ je dejanje ljubezni do mene, ki se je zgodilo enkrat in traja skozi čas.

Maša je način, ki se ga je domislil Jezus, da postane zame povsem navzoč in postavi pred moje oči – tukaj in zdaj – daritev, ki jo je zame pred dva tisoč leti daroval na Kalvariji. Na ta način Jezus danes obnavlja daritev svojega telesa in krvi, ki jo je zame opravil na križu. To ni le spomin; gre zares.

Za Boga je dva tisoč let kakor sekunda. A ker za nas ni, je vedel, da spomin v običajnem pomenu besede ne bo zadoščal. Če bi namreč imeli le spomin, bi se lahko vedno opravičevali, da »se je to zgodilo že toliko časa nazaj«.

² Katekizem katoliške Cerkve, št. 1366.

³ Katekizem katoliške Cerkve, št. 1366.

Pomislite na vse prepogost pogovor med ženo in njenim možem:

»Nikoli ne rečeš, da me ljubiš.«

»Saj sem rekel na dan poroke, ali ne? No, nisem si premislil. Kaj več še hočeš?«

Bog pozna vsa naša hrepenenja in vse naše želje. Z mašo Jezus vsak dan znova potrdi svoj »Da«, rekoč: »Darovanska ljubezen, ki sem jo pokazal na križu, je enaka včeraj, danes in za vedno. Tukaj in zdaj te ljubim ... do smrti.«

Med vrhuncem vsake maše slišimo besede: »To je kelih moje krvi, nove in večne zaveze.« Za trenutek se ustavimo ob tem: zaveza, ki je nova *in* večna. Mar ni prav to, po čemer vsi hrepenimo – ljubezen, ki je sveža in trdna, navdušujoča in gotova?

Noč pred svojo smrtjo je Jezus sestavil svojo oporoko in jo izvršil. On, ki ni imel nič, je zapustil edino, kar je mogel zapustiti: samega sebe. Zbral je svoje bližnje dediče – vseh dvanajst – in jim dal evharistijo ter jih postavil za duhovnike z močjo posvečevanja, po kateri kruh in vino postaneta njegovo telo in njegova kri. Prek duhovnikov:

(a) bo njegova prihajajoča daritev na križu postajala navzoča v času in prostoru;

(b) bo on sam ostajal resnično *navzoč* pod podobama kruha in vina;

(c) se bomo lahko najintimneje in najintenzivneje zakramentalno združevali z njim po prejemanju njegovega telesa in krvi v obhajilu.

Daritev. Navzočnost. Obhajilo. Poglejmo, kako Jezus prek teh treh resničnosti ostaja dejavno navzoč med nami na vsakem kraju in v vsakem času.

Evharistija je predvsem daritev.

Janez Pavel II.,
Dominicae Cenaе, št. 9

1. DARITEV

Da bi razumeli in cenili mašo ter da bi imeli od nje korist, moramo najprej razumeti in ceniti Jezusovo daritev na križu. Zakaj se je sploh daroval?

Z istim namenom, zaradi katerega je postal »Jezus«. Božji Sin je postal del človeške rase, da bi jo osvobodil iz dušечеge prijetja, v katerem jo je držal greh. Greh je edino pravo zlo na svetu in on ga je premagal. Ljudje smo edina bitja na zemlji, ustvarjena s svobodno voljo in zato zmožna zavrniti svojega Stvarnika. In ga zavračamo; od začetka zgodovine pa do današnjega dne. Kaj bi bilo potrebno storiti, da bi odpravili to strašno situacijo?

Ali ne bi mogel Bog enostavno odpustiti vsega? Bi ne mogel ignorirati naših grehov? Navsezadnje smo le ljudje, na tem majcenem planetu, ki Bogu, vladarju vesoljstva, ne moremo toliko pomeniti, da bi bil resno zaskrbljen zaradi naših težav.

Prav tu je bistvo vsega!

Odgovor, ki ne neha presenečati, se glasi: Da, lahko smo mu pomembni in smo mu

pomembni. Kot razlaga sveti Tomaž Akvinski, bi nas Bog lahko osvobodil iz vezi greha brez kakršnekoli zadostitve.⁴ Ali ne bi bilo v primeru, da bi to naredil in ignoriral vse naše grehe, kakor da bi rekel: »Kar vi, mala bitjeca, počenjate, me prav nič ne obremenjuje,« kar bi se enačilo z »Ne pomenite mi nič«?

Prav zato, ker mu veliko pomenimo, je drastično zapustil ustaljene načine svojega delovanja, da bi nam pomagal.

Da bi nam pomagal na način, ki se mu je zdel primeren, je moral najprej odpreti naše oči za resnost greha. Levitik, tretja Mojzesova knjiga, vsa govori o žrtvah, očiščevanju, duhovništvu ipd. Veliki problem, ki se pojavlja skozi vso knjigo, je: »Kaj narediti z grehom?« Greh se zgodi ... in ne morem ga vzeti nazaj. Pravzaprav je to velika skrb, ki je od nekdanj mučila človeštvo.

V Levitiku Bog določi provizorično rešitev: pripadnikom svojega ljudstva naroči, naj darujejo določene žrtve za svoje osebne grehe. Te daritve so navadno sestavljene iz zakola živali, kot sta jagnje ali koza, in žrtvovane v spravo. Enkrat letno, na dan zadoščevanja,

⁴ Glej Summa Theologica, III, q. 46, a. 2 ad 3.

naj veliki duhovnik »položi obe roki živemu kozlu na glavo in naj nad njim prizna vse krivde in hudodelstva Izraelovih sinov, vse njihove grehe, in jih naloži kozlu na glavo. Potem naj ga po pripravljenem možu pošlje v puščavo. Kozel naj odnese na sebi vse njihove krivde v nerodovitno pokrajino. Tako naj pošlje kozla v puščavo« (3 Mz 16,21–22). Od tod izhaja besedna zveza »grešni kozel«.

Stara zaveza nam greh predstavlja kot upor in nehvaležnost ljubljene sina do najbolj ljubečega vseh očetov. Ta ljubljeni sin pa ni posameznik, ampak skupnost: božje ljudstvo, Izrael.

V Novi zavezi Jezus dopolni razlago greha s tem, da pomen greha prenese na osebno raven. Greh prikaže kot osebno sinovsko žalitev. Ne kot prestopok proti »Stvarniku«, ampak kot žalitev Očeta. Oče, ki je neskončen v svoji dobroti in usmiljenju, pa je pripravljen narediti vse, da bi se spravil s svojim otrokom.

A kako se spraviti z nekom, ki se ne zaveda resnosti svojih dejanj?

V trenutku boleče preizkušnje je do odgovora prišel eden mojih prijateljev. V petek zvečer ga je domov poklical sodelavec in ga

začel žaliti s precej začinjenim besednjakom. Odložil je, preden je prijatelj sploh prišel do besede. V drugačnih okoliščinah bi nekaj takega pač potrpel, a je bil prijatelj v nezavidljivi situaciji: prihajajoči ponedeljek ju čaka nekaj ur sodelovanja na delu. Pripravljen mu je bil odpustiti, vendar kako oprostiti nekomu, ki odpuščanja noče, nekomu, ki se ni pripravljen opravičiti? Ker se je znašel v slepi ulici, se je prijatelj zatekel k molitvi: »Gospod, kaj naj naredim?« Potreboval je celi dve sekundi, da je zaslišal odgovor: »Naredi, kar sem naredil jaz.«

Kaj je naredil Bog, ko smo ga žalili? Poslal je posrednika: svojega Sina. Tudi moj prijatelj je potreboval posrednika. Poklical je torej drugega sodelavca, mu predstavil pripetljaj in ga prosil: »Bi se bil pripravljen z njim pogovoriti, da mu dokažeš, da mi je storil krivico in da bi se mi moral opravičiti? Kar zadeva mene, sem pripravljen na vse to pozabiti.« »Poskusil bom,« je obljubil. Nekaj minut kasneje ga je poklical nazaj: »Pravkar sem govoril z njim. Žal mu je in opravičil se ti bo.« Tako ko je prijatelj v ponedeljek prišel na delo, se mu je mož iskreno opravičil in s tem se je

zgodba zaključila. Prijatelj pravi, da od tistega trenutka naprej med njima ni prišlo do znatnejšega prepira.

Da bi našel posrednika, Bogu, ki je trojstvo oseb, ni bilo potrebno iskati zunaj sebe. Bog Sin je prevzel nalogo:

»Bog je namreč samo eden. Samo eden je tudi srednik med Bogom in ljudmi, človek Jezus Kristus, on, ki je sam sebe dal v odkupnino za vse« (1 Tim 2,5).

Zakaj je križ znamenje kristjana? Ker je na križu za nas umrl Bog; to je bila cena, ki jo je plačal za naše grehe.

Ko se ozrem na razpelo – Jezusa, visečega na križu – mi to pomaga razumeti resnost greha, resnost mojih grehov?⁵

Vsake toliko časa slišim dramatičen izraz: »Jezusa so na križ pribili moji grehi.« To je več kot metafora. Njen pravilen pomen je: »Moji grehi so povzročili, da je božja Beseda postala meso, trpela in umrla. Moji grehi so me naredili tako otopelega, da lahko le ob pogledu na križanega Jezusa odprem oči za svoje napake in začenjam razumeti, kako zelo v skrbeh je nebeški Oče, ko v življenju zamočim.«

⁵ Glej Katekizem katoliške Cerkve, št. 1323.

Predstavlja si, da bi se Bog prikazal in te vprašal: »Kaj moram narediti, da ti dokažem, da te zares ljubim?« Najbrž bi se pogovor nadaljeval nekako takole: »No, Gospod, ne komplicirajva. Daj mi milijon evrov in bo dokazano.« »Prav.«

Zdaj si predstavlja, da se je res zgodilo. Bi ti zares dokazal svojo ljubezen? Bodiva iskrena. Oba veva, da ga to, da ti da denar, ne stane prav nič. Priskrbel ga je od nikoder, iz nič, in kadarkoli bi lahko pričaral še en milijon.

Takrat bi moral reči: »Dobro, Gospod, la-gal sem. Edini način, da ljudje verjamemo, da nekaj ljubezen je, da je ta dokazana z žrtvijo. Mora nas nekaj stati. Več kot nas stane, bolj dokazana je ljubezen.«

In tako nam je Bog Oče dal edino »stvar«, ki je ni imel v izobilju, kot nam Jezus odkriva skrivnost v eni svojih prilik: »Imel je še enega, ljubljenega sina. Nazadnje je k njim poslal njega« (Mr 12,6).

Bog Sin je postal človek in se daroval vse do smrti, ker »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da da življenje za svoje prijatelje« (Jn 15,13). Opravil je najvišjo daritev, ki prek

VSEBINA

Uvod	5
JEZUSOV NAČRT	9
1. DARITEV	15
V občestvu z Jezusovo daritvijo	21
Kdo potrebuje mašo?	26
2. RESNIČNA NAVZOČNOST	33
3. OBROK (SVETO OBHAJILO)	39
V občestvu z Jezusovim telesom	
in krvjo	39
Kdo sme prejeti sveto obhajilo?	43
Kdo potrebuje obhajilo?	47
4. KAKO ŽIVETI IN LJUBITI MAŠO	51
1. Priprava na mašo	53
2. Začetni obred	54
3. Bogoslužje Božje besede	55
4. Priprava oltarja in darov	56
5. Evharistična molitev	56
6. Obhajilo	57
7. Zahvaljevanje	59
ZAKLJUČEK	61